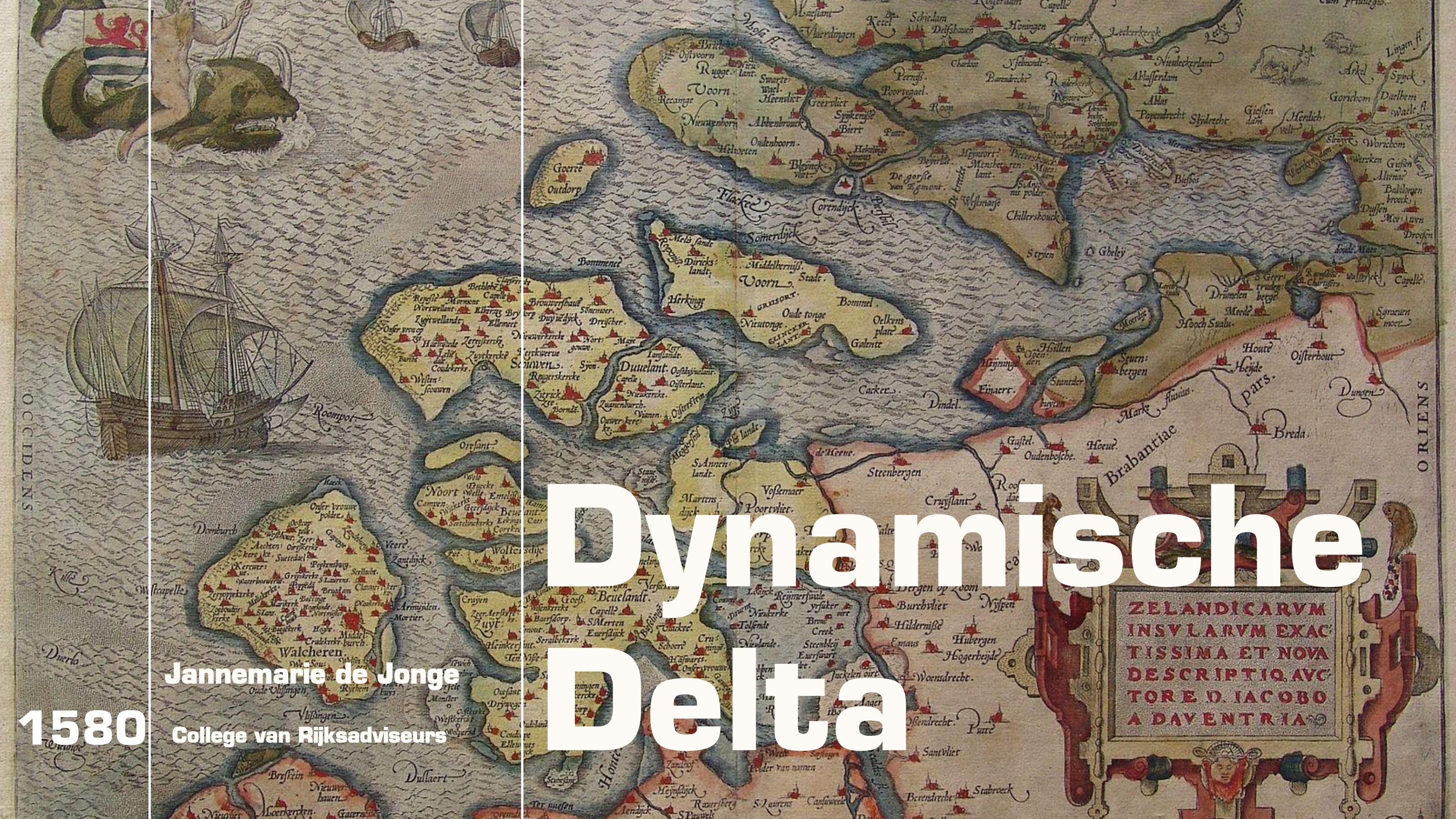

OCCIDENS

ORIENS

Jannemarie de Jonge
1580
College van Rijksadviseurs

Dynamische Delta

ZELANDICARVM
INSVLARVM EXAC
TISSIMA ET NOVA
DESCRIPTIO AV
TORE D. IACOBO
A DAVENTRIA

Complimenten!

Betrokkenheid

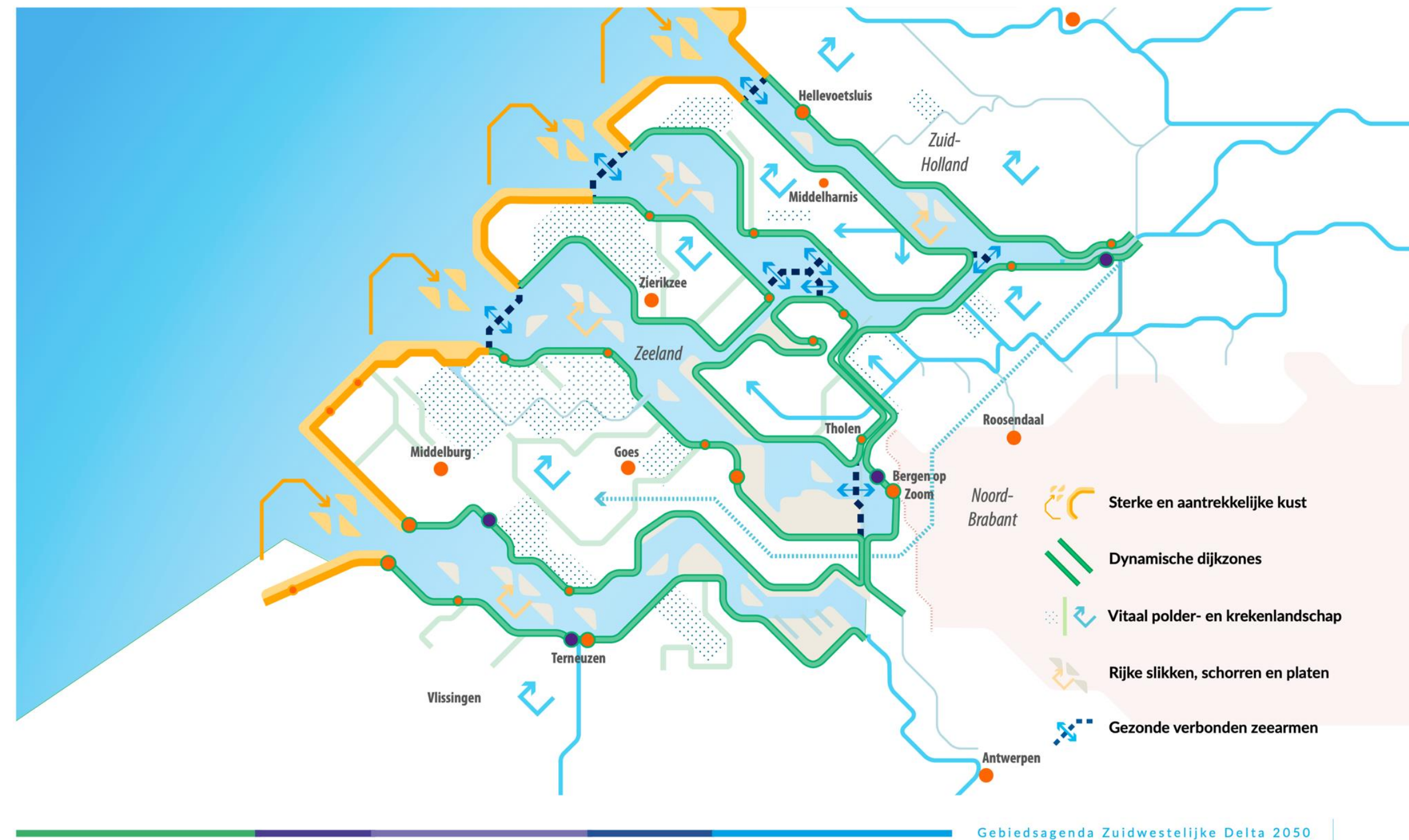
Lagenbenadering

Ontwerpend
onderzoek

Water en land

Brede blik

Vijf handelingsperspectieven voor een verbonden Delta

Ambitie!

Gidsrol

Voorbereid zijn

... samen

... bouwen

...verbonden

Ter inspiratie

Tijd: Vriend en vijand

Lock-down en Lock- in

Veerkracht

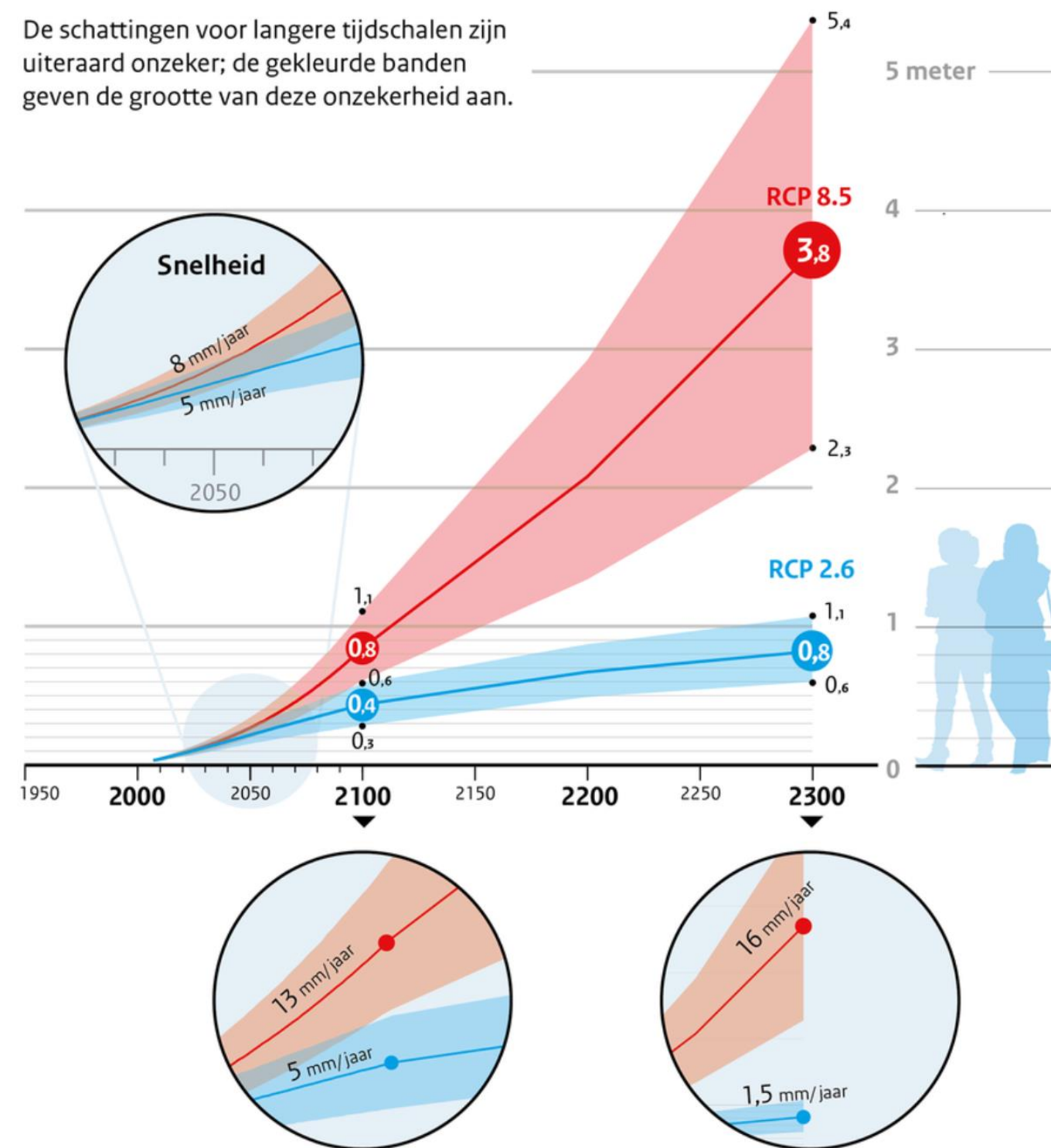

Tijd

1867

Verwachte zeespiegelstijging tot 2300

De schattingen voor langere tijdschalen zijn uiteraard onzeker; de gekleurde banden geven de grootte van deze onzekerheid aan.

Tijd

Vriend of vijand?

Paradigma 20^e eeuw

- Beheersing & controle
- Blauwdruk planning, statisch, ontwerp = uitvoering
- Maakbaarheid, mens dominant over natuur

Paradigma 21^e eeuw

- Onzekerheid = gegeven
- Adaptieve planning, dynamisch, ontwerp = onderzoek, dialoog
- Natuurkracht erkennen en benutten; '*Vooruit naar de natuur*'

2050 is net zo dichtbij als
1990
1 generatie voor een omslag
in denken

Tijd als vriend

Het landschap heeft geen haast

Wissellandschap in 3 stappen: rekening houdend met klimaatonzekerheid, en profijt voor natuur & landbouw

Bestaande situatie

~50 jaar
Open/geen Oosterscheldekering, investeren onbewoonde 'probleemgebieden'

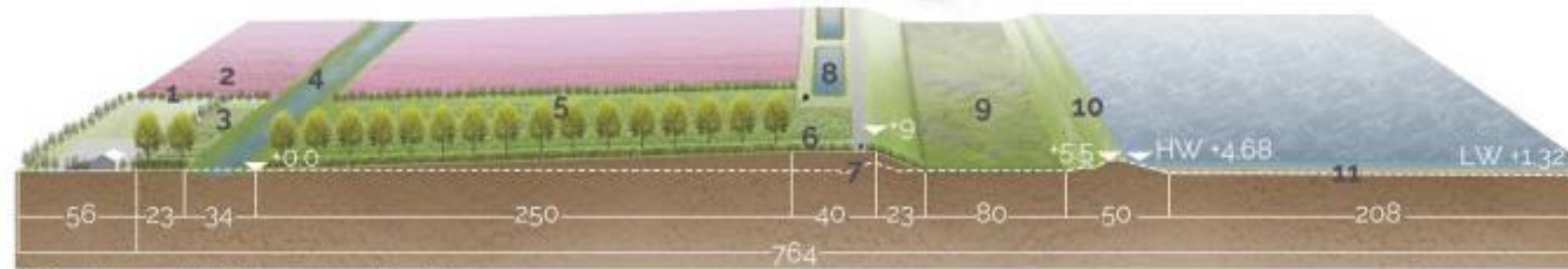
~100 jaar
Teruggeven opgeslibte natuur aan landbouw, investeren lichtbewoonde 'probleemgebieden'

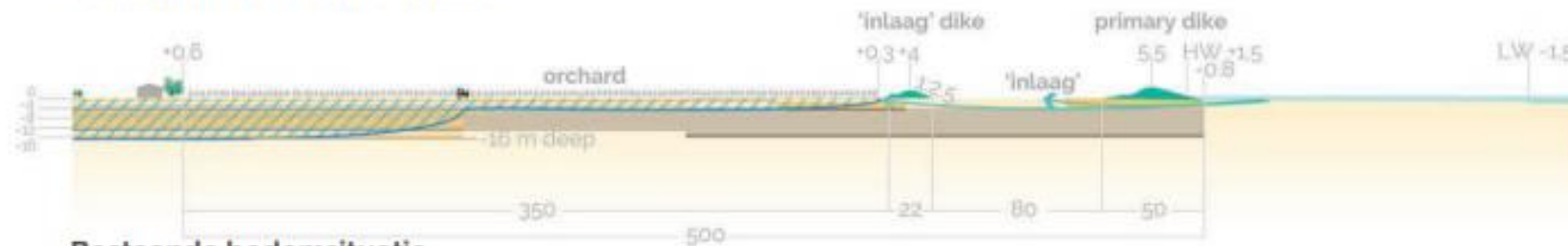
~150 jaar
Teruggeven opgeslibte natuur aan landbouw, teruggeven landbouwgebieden aan natuur

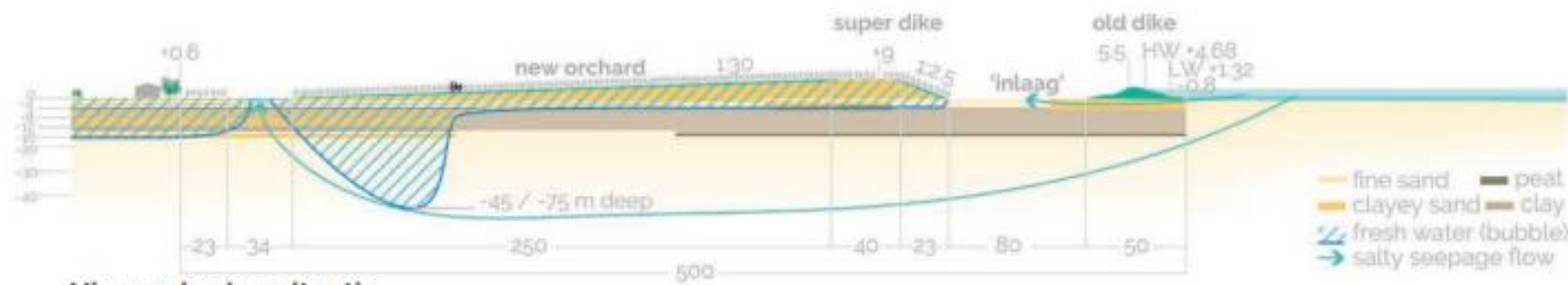
Ontwerp *landbouw-superdijk*: flauwe talud aan landbouwzijde

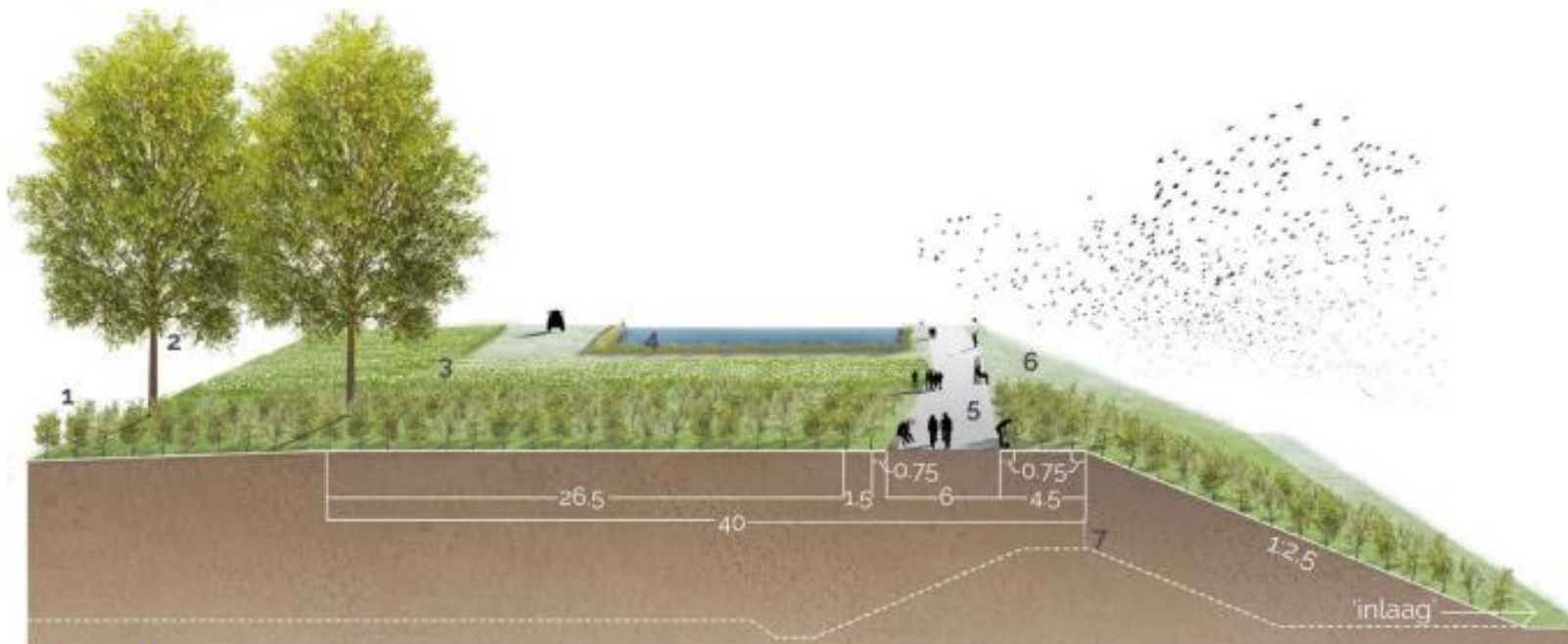
Totaaloverzicht nieuwe situatie

Bestaande bodemsituatie

Nieuwe bodemsituatie

Detail dijkkruin

- 1 Zeeland hedge ('Zeeuwse haag')
- 2 Freshwater dependant flower bulb field
- 3 Freshwater dependant potato field
- 4 Seepage canal
- 5 Tree lane (Populus Alba)
- 6 Freshwater dependant low stem orchard
- 7 Old profile
- 8 Freshwater basins
- 9 'Inlaag', salty nature
- 10 Old dike
- 11 Silted up soil: tidal nature

- 1 Orchard of low stem trees
- 2 Row of popular trees
- 3 Crops dependant on fresh water, like potatoes
- 4 Fresh water basin with a natural bank
- 5 Recreational, mixed use boulevard with benches
- 6 Flower rich grassland
- 7 Existing profile, new dike edge at same location, with same steepness

Tijd als vijand (?)

Nooit meer *business as usual*

Innovatie als nieuwe standaard

Morgen beginnen

In uitvoering: Dubbele dijk, kleirijperij, aquacultuur, zilte teelten

Programma Economie & Ecologie in Balans, Eemsdollard

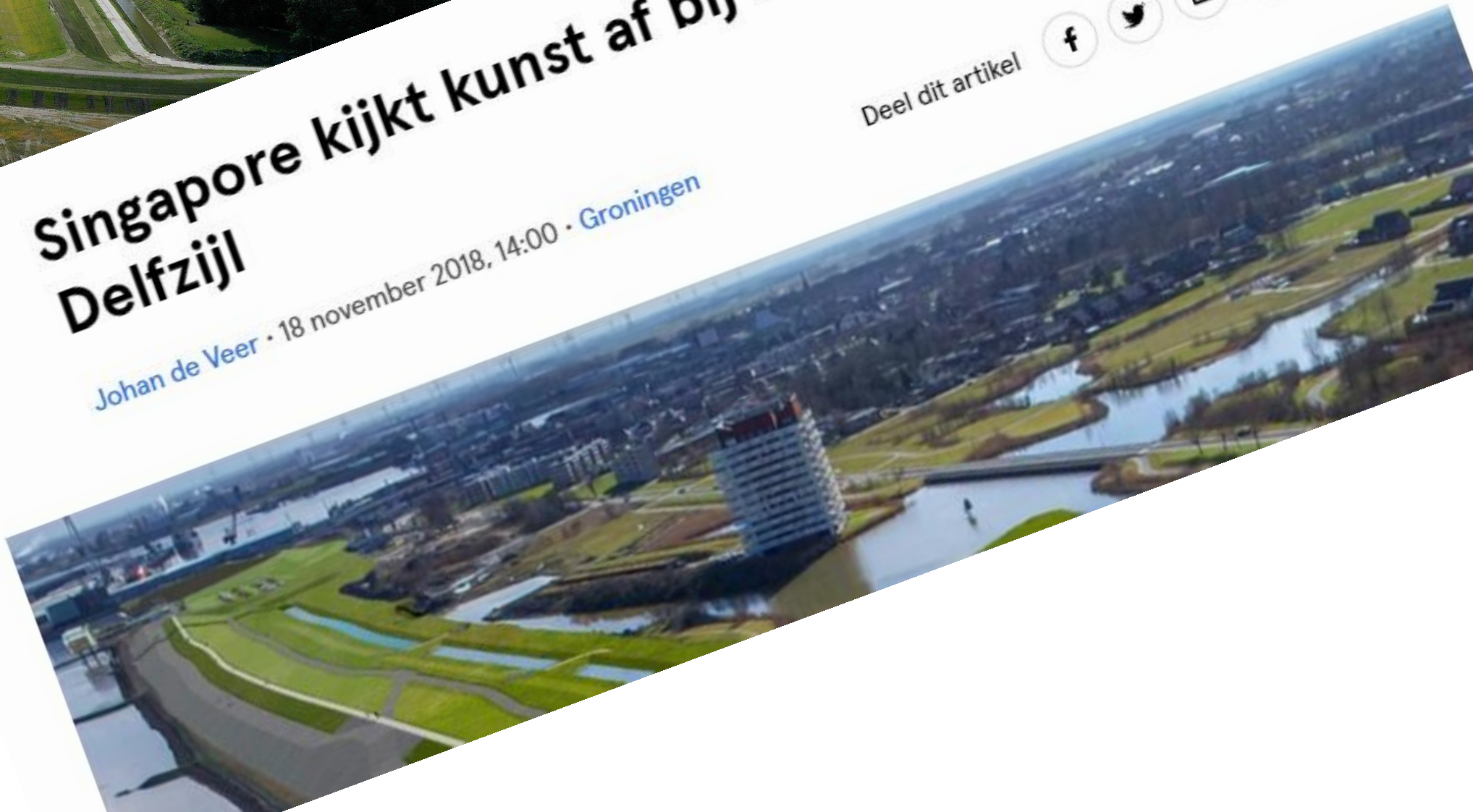

Singapore kijkt kunst af bij dubbele dijk

Johan de Veer · 18 november 2018, 14:00 · [Groningen](#)

Deel dit artikel

Lock-down, Lock-in

Een
prikkelende
vergelijking ...

	Corona strategie	Delta strategie
<i>Als het mis gaat</i>	Isolatie, lock down	Evacuatie, shelters, vluchten
<i>Vijand buiten houden</i>	Mondkapjes, grenzen dicht	Dijkversterking 'as usual', pompen, doorspoelen etc -> Risico van Lock in
<i>Voorbereid zijn</i>	Vaccineren Handen wassen etc	Ruimtelijke adaptatie Leven met water
<i>Voorkomen is beter dan genezen</i>	Gezonde samenleving, natuurlijke weerstand (mens, plant, dier)	Klimaatneutrale samenleving, Meegroeien met de zee <i>Building with Nature</i> Bodem- en watersysteem sturend voor ruimtelijke keuzes

“Energie-Eiland als eerste stap op weg naar een kustverdediging van Zuidwest-Nederland waarbij de belangen van veiligheid, ecologie en economie hand in hand gaan volgens de principes van Building with Nature”

*Eén idee, 3 oplossingen
Het idee van **Delta21** is een toekomstbestendige oplossing voor de zuidwestelijke delta. Een oplossing voor zowel Waterveiligheid, Energieopslag & Natuurherstel.*

Veerkracht

Aandacht
voor factor
mens

Hoe lenig is
ons denken?

Oosterscheldekering: Icoon met 2
gezichten
Een familie geschiedenis

Solidariteit tussen generaties

Voorbereid zijn

....

(begint nu)

Samen ....

(solidariteit tussen generaties)

Bouwen ...

(innoveer, benut natuurkracht)

Verbonden ...

(met delta's wereldwijd, Nederland gidsland)

